HE 264/2018 vp:
Vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttaminen ja väliaikainen muuttaminen

Liikenne- ja viestintävaliokunta 16.1.2019

Jenni Rantio LVM

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

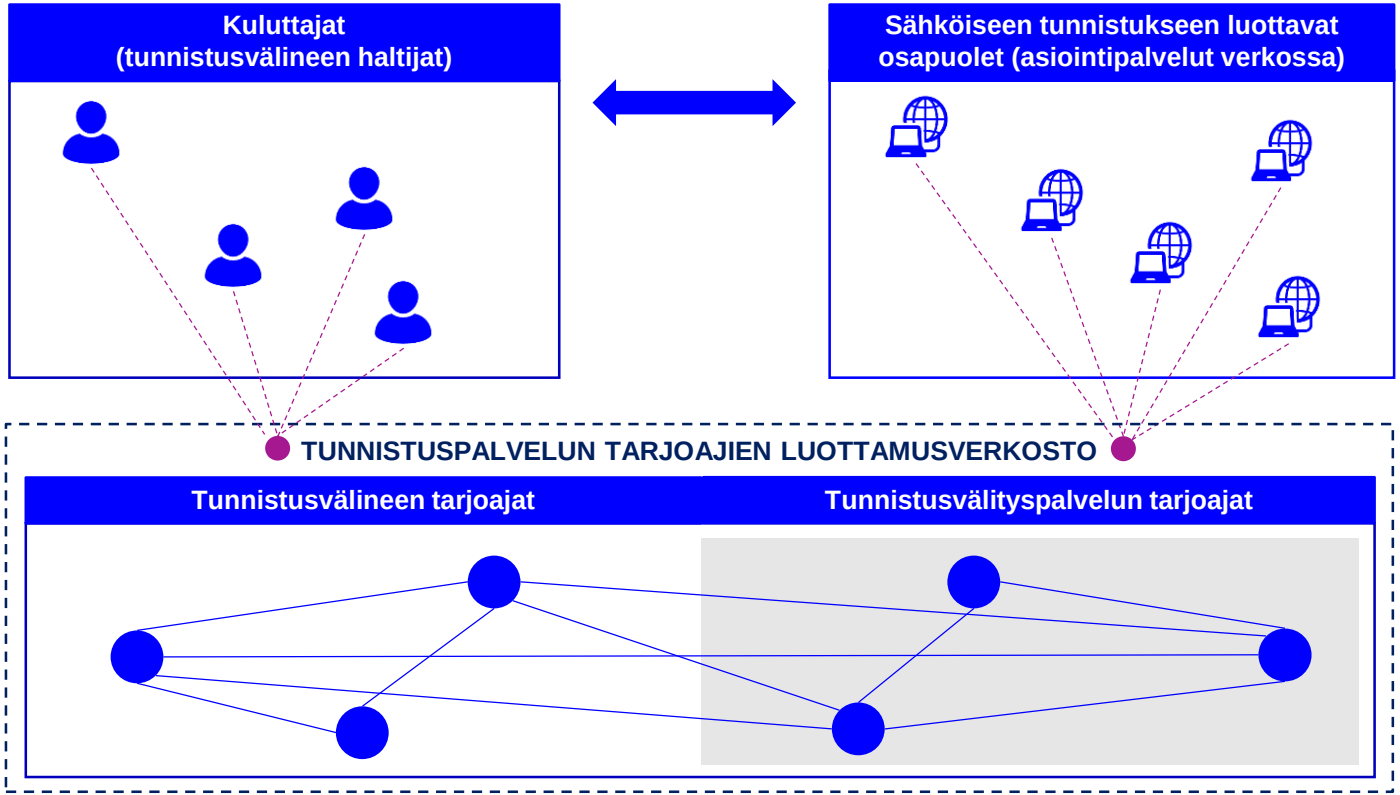
Esityksen tausta ja tavoite

- Sähköinen tunnistaminen (henkilöllisyyden luotettava todentaminen sähköisesti) on digitaalisen asioinnin lisääntymisen avaintekijä
- Tunnistuslain tavoitteena on ollut edistää sähköisen tunnistamisen markkinoita ja taata kilpailun kautta kustannustason aleneminen
- Markkinat eivät ole lähteneet käyntiin lain tavoitteiden mukaisesti
- Eduskunta on useaan otteeseen painottanut tunnistuspalvelujen tarjoajien muodostaman luottamusverkoston käynnistymisen tärkeyttä. Asiasta on annettu lausuma (EV 103/2016 vp).
- Esityksen tavoitteena on edistää
  - digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristön luomista,
  - sähköisen tunnistamisen markkinoiden kehittymistä ja
  - kansalaisten mahdollisuutta hyötyä digitaalisista palveluista ja tunnistautua sähköisesti luotettavalla tavalla

Nykytila

- Nykyisin käytössä olevia vahvoja tunnistusvälineitä ovat:
  - Pankkien tarjoamat pankkitunnukset (TUPAS)
  - Teleyritysten mobiilivarmenteet
  - Väestörekisterikeskuksen kansalaisvarmenne (henkilökortti)
- Pankkitunnukset ovat selvästi yleisimmin käytettyjä
- Laissa säädetään jo nykyisin tunnistuspalvelun tarjoajien muodostamasta luottamusverkostosta, joka perustuu palveluntarjoajien kahdenvälisiin sopimuksiin
- Luottamusverkoston toiminta ja sopimusneuvottelut ovat lähteneet hitaasti käyntiin
- Luottamusverkoston tilanne ja tunnistuspalvelujen korkea hintataso hidastavat digitaalisten palvelujen tarjoamista

Luottamusverkosto

Sääntely kohdistuu luottamusverkoston toimijoihin

Keskeiset muutosehdotukset (1/2)

- Luottamusverkoston sopimuksentekovelvoitteen selkeyttäminen
  - Tunnistusvälineen tarjoajat velvoitettaisiin julkaisemaan tunnistuspalvelunsa käyttöoikeuden toimitusehdot
  - Ehtojen olisi oltava kohtuullisia ja samat ehdot olisi tarjottava kaikille syrjimättömästi
  - Ehtojen mukainen sopimus on laadittava tunnistusvälityspalvelun tarjoajan pyynnöstä viimeistään kuukauden kuluessa
  - Sopimuksen tekemisestä voisi kieltäytyä vain painavasta perusteesta

Keskeiset muutosehdotukset (2/2)

- Enimmäishinnat

1) Tunnistustapahtuman välittämisen enimmäishinta luottamusverkoston sisällä laskettaisiin nykyisestä 10 sentistä 3 senttiin
   - Liikenne- ja viestintävirasto arvioisi korvauksen tasoa vuosittain

2) Niin sanotun ensitunnistamisen ketjuttamisen enimmäishinta 2 vuoden määräajaksi samalle 3 sentin tasolle tunnistustapahtuman hinnan kanssa
   - Ketjuttamisella tarkoitetaan esimerkiksi uuden mobiilivarmenteen luomista olemassa olevalla pankkitunnuksella. Teknisesti se on samanlainen tapahtuma kuin tunnistustapahtuman välittäminen luottamusverkostossa.
   - Kahden vuoden määräajan jälkeen hintasääntely poistuisi
   - Samalla selkeytetään ketjuttamista koskevaa vastuusääntelyä siten, että lähtökohtaisesti se välineen tarjoaja vastaa mahdollisesta virheestä joka luottaa aiempaan toisen tekemään ensitunnistamiseen

Vaikutukset

- Sääntelyn selkeyttäminen edistäisi luottamusverkoston sopimusten syntymistä
- Hintasääntelyn alentamisten arvioidaan
  - Vähentävän nykyisin yleisimmin käytettyjen tunnistusvälineiden tarjoajien tunnistustapahtumakohtaisia tuloja, mutta
  - lisäävän kilpailua tunnistuspalvelujen tarjoamisessa,
  - alentavan vähittäishintoja sähköisille asiointipalveluille ja
  - tämän myötä lisäävän vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöä erilaisissa asiointipalveluissa
- Kuluttajien kannalta tunnistuspalvelujen tarjonnan lisääntyminen parantaisi mahdollisuuksia asioida turvallisesti digitaalisissa palveluissa ja hallita omaa sähköistä identiteettiään